

10-03-2022

UPA 2022/121

Naqqiut

Naqqiut 14. februar 2022-meersoq taarserpaa.

Naqqiummi siunnersuummi taasisutissap allaqqasuani oqaaseqatigiit allanngortinneqarput.

Uanggaak:

"Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut Naalackersuisut peqquneqassasut, nalunaarusiussasut meeqqat 18-nit inorlugit ukiullit kinguaassiuutitigut atonerlunneqarsimasut, taakkunanullu angajoqqaajusut/akisussaasut, tarnip nakorsaanik piaartumik ikiorserneqarnissamik periarfissaqalernissaannik pisinnaatitaaffeqalernissaat. Misissuineq periuserineqarsinnaasunik saqqummiussisussaq piviusunngornissaanullu pisariaqartinneqartunik takussutissiisussaq, tamatumani aningaasatigut allaffissornikkullu kingunissaanik, kingusinnerpaamik EM2023-qarnerani Inatsisartunut tunniunneqassaaq.

(Inatsisartunut Ilaasortaq Anna Wangenheim, Demokraatit)"

Imatut:

"Meeqqat 18-nit inorlugit ukiullit kinguaassiuutitigut atonerlunneqarsimasut, taakkunungalu angajoqqaajusut/akisussaasut, tarnip nakorsaanik piaartumik ikiorserneqarnissamik periarfissaqalernissaannik pisinnaatitaaffeqalernissaat pillugu nassuiaasioqqullugit Naalackersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartunut aalajangiiffigisassatut siunnersuut. Misissuineq periuserineqarsinnaasunik saqqummiussisussaq piviusunngornissaanullu pisariaqartinneqartunik takussutissiisussaq, tamatumani aningaasatigut allaffissornikkullu kingunissai ilanngullugit, kingusinnerpaamik UKA2023-qarnerani Inatsisartunut tunniunneqassaaq.

(Inatsisartunut Ilaasortaq Anna Wangenheim, Demokraatit)"

10 Marts 2022

UPA 2022/121

Inatsisartut ingerlatsinermut maleruagassaasa § 33 tunngavigalugu Inatsisartunut ukuninnga aaliangiiffigisassatut siunnersuuteqarpunga::

Meeqqat 18-nit inorlugit ukiullit kinguaassiuutitigut atonerlunneqarsimasut, taakkunungalu angajoqqaajusut/akisussaasut, tarnip nakorsaanik piaartumik ikiorserneqarnissamik periarfissaqalernissaannik pisinnaatitaaffeqalernissaat pillugu nassuiaasioqqullugit Naalackersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartunut aalajangiiffigisassatut siunnersuut. Misissuineq periuserineqarsinnaasunik saqqummiussisussaq piviusunngornissaanullu pisariaqartinneqartunik

UPA 2022/121

J.nr 01.25.01/22FM-LABU-00121

Side 1 af 4

takussutissiisussaq, tamatumani aningaasatigut allaffissornikkullu kingunissai ilanngullugit, kingusinnerpaamik UKA2023-qarnerani Inatsisartunut tunniunneqassaaq.

(Inatsisartunut Ilaasortaq Anna Wangenheim, Demokraatit)

Tungavilersuut

Ukiuni kingullerni meeqqat inuusuttullu kinguaassiuutitigut atonerluisarnermut akiuniarneq immikkut sammineqangaatsialernikuuvoq. Tamanna pisariaqarluinnarpoq, maanimi Kalaallit Nunaanni kisitsisitigut takussutissaatigut annilaarnarluinnarmata. 2021-mi meeqqanut atonerluisimanerit 257-it saqqummiunneqarsimapput. 2020-mi suli amerlanerusimallutik tassa 338¹.

UKA 2021-mi aamma Inatsisartut tamarmiullutik isumaqatigiissimavoq, meeqqanik kinguaassiuutitigut atonerluisimasut pineqaatissinneqartarnerisa annertussusaa qaffannissaanut. Demokraatiniit isumaqaraluarpuq suli qaffasinnerusinnaasoq, kisiannili una siunnersuut sammissavarput, eqqugaasimasut qanoq ikiorsersinnaanerlutigit. Eqqugaasimasut eqqugaasimasullu qanigisai ikiorneqarnerat annikippallaarpoq. Tamanna allanngortittariaqarparput, ajrtoq kaaviaartoq allanngortinniarutsigu.

Politiit qujaffigerusuppakka, ukiuni kingullerni paasisitsiniaanikkut annertuumik suliaqarsimaneramik, meeqqat inuusuttullu atonerluinernik nalunaaruteqartarneranut siuarsaataasimasumik, taamaasillunilu kisitsisit qernertuusut annertuseriarisimallutik. Tamanna ilutigalugu oqartariaqarpugut eqqugaasimallutik nalunaaruteqarsimasut ikiorneqartarneri naammangerujussuarmata. Tamanna Politiit pisuussutiginnilaat. Eqqugaasimasut ikiorneqarnissaanut akisussaasut tassaapput Naalakkersuisut aammalu maani Inatsisartut.

Politikkeritut inatsimmik allannguisinnaanermut pissaaneq tigummivarput. Taamaattumik inatsisiliortariaqarpugut oqaatsigut isummagullu aallaavigalugit, taamaattumillu eqqugaasimasut ullumikkormit illersorneqarnerat nukittorserneqarnerillu pitsaanerulersittariaqarparput. Ersarissumik oqaatigalugu Demokraatiniit isumaqarpugut eqqugaasimasut piaartumik tarnikkut ikiorserneqarnissaat pisinnaatitaaffigilertariaqaraat, tarnikkut ikiorseeiaatsit assigiinngitsuusut periarfissaalersinnerisigut, taamaasilluta eqqugaasut qanigisaasullu tarnikkut nappaateqalersarnerat millisarniarlugu – ajornerusumillu PTSD pigilissanngikkaat.

Tarnikkut napparsimanerit PTSD-lu inuk inuunermi sinnera malissinnaavaa peqqissutsimut inuunerinnermullu ajorseriartitsisumik.

Meeqqamut eqqugaasimasumut angajoqqaajusut/akisussaasut tarnikkut ikiorserneqarnissamut periarfissaq assinganik pisinnaatitaaffigisariaqarpaat, assinganimmi tarnikkut anniaateqarsinnaammata tupaqqallutillu aammalu iliuusissaarunnermik peqartarmata meeqqatik killissamik qaangiinnermik misigisaqartinneqarsimagaangata. Ilaat ima kamaammeqqatigisinnaasarput, nammineq iliuusissaminnik kinguneqartitsisarlutik, tamannalu assersuuteqartumik takussutissaqareerpugut iliuusissaarunnermik kingunilimmik nammineq iliuseqartoqarsimaneramik. Ingerlatseriaaserput imaatsillugu eqqugaasimasut arlaannilluunniit iluamik inuuleqqinnissamut ikiorserneqapallassimanginnerinik pissutsit taamaattut

---

¹ Tigulaariffik: Politimester Bjørn Tegner Bay allaaserisami "Kinguaassiuutitigut atonerluineq: Sapaatip akunneranut nalunaarutigineqartartut tallimat" AG normu 2, 2022

pilersartut ilumoorsinnaangilaq. Ilumoorsinnaangilarlu ukiuni kingullerni oqallinneq ima kinguneqartassapat kanngutsaatsuliorsimasoq kisimi inatsisitigut ikiorneqarnissaa sammineqassalluni. Kingullertigummi maani Inatsisartuni pineqaatissiisarnermut inatsi allangortitersimavarput kanngutsaatsuliorsimasut kanngutsaatsuliortarnermiit aniguinissaannut ikiorserneqarsinnaangorlugit suliaqartarsimalluta². Uani naak eqqugaasimasut pisinnaatitaaffiat? Eqqugaasimasut ikiortariaqarpavut, tarnip nakorsaanut ikiorneqarsinnaangorlugit ersarivimmik inatsisiliussaagut, suliniaqatigiit, suliniutit pilersarusiallu isumaginninnerup ataaniittut, KILLILIISA inissisimaffiani kisimi ikiorniarsariinnarnagit. Eqqugaasut amerlasuut annertuumik ikiugassaasarpur, taamaattumillu isumaqanngilagut suliniutit eqqaaneqartunut innersuussiinnarneq naammanngittoq.

Tarnip nakorsaanik ikiorserneqarsinnaanerup unammillernartuisa annertuut ilagaat maani nunatsinni tarnip nakorsaanik amigaateqarnerput. Tamanna ajornarpoq – aamma Naalakkersuisunut – kisitsisinik eqqortunik tunngavilersussallugu³. 2019-mi Red Barnet eqqoriaasimavoq meeqqat inuusuttullu pineqartillugit unammilligassanut tarnip nakorsai pisariaqartinneqartut 150-iussasut. Tamanna isumaqarpoq maani nunatsinni tarnip nakorsai 100-jut amigaatigigut⁴.

Tamannali malitsigisaanik isumaqanngilaq uagut politikkip tungaaniit unammilligassat aaqqiniarsarissanngikkigut. Demokraatit pingaaruteqarluinnartutut isigaat, meeqqat kinguaassiuutitigut atornerlunneqarsimasut tarnip nakorsaanit piaartumik ikiorserneqapallassasut.

Ataqqivara tamannarpiaq paasissutissaateqannginneq tunngavilersuutigalugu Naalakkersuisut missingiummik saqqummiussisinnaanngimmata aningaasatigut allaffissornikkullu kingunissat suunersut, eqqugaasut aammalu angajoqqaat/akisussaasut piaartumik tarnip nakorsaanit ikiorserneqapallannissaminnut pisinnaatitaaffealissappata⁵. Taamaattumik siunnersuutigaara aallarniutaasumi nalunaarusiortoqarnissaa, ilaatigut aporfik manna ersarissartikkumallugu. Nalornissautigineqanngilluinnassaaq uummatiga tamakkerlugu kissaatigigakku eqqugaasut aammalu angajoqqaat/akisussaasut piaartumik tarnip nakorsaanit ikiorserneqapallannissaminnut pisinnaatitaaffealernissaat, tamannalu piaartumik piviusunnngornissaa sukataarutigissavara.

Oqallinnissaq aammalu partiit aaqqiissutissat siunnersuutissaat aammalu Naalakkersuisut akissutissaat qilanaaraakka, suleqatigiinnissamullu eqqugaasut pisinnaatitaaffitsigut qulakkeeqqanissaannik aaqqiissutinik ujartuissalluta, ullumikkormit pitsaanerumik.

Pisortanut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunissai

Nalunaarusiassamat siunnersuutigineqartumut aningaasartuutissat atorfiluip ukiumut suliarisartagaasa qaangernissaat naatsorsuutigineqanngilaq.

Namminersorlutik inuusutissarsiuteqartunut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunissai

Soqanngilaq.

---

² UKA 2021/157

³ https://ina.gl/documents/para3637/2019/svar/187_2019_psykologer_AQQS_akissut.pdf

⁴ <https://knr.gl/kl/nutaarsiassat/tarnip-pissusaanik-ilisimasallit-amerlasuut-amigaataapput>

⁵ https://ina.gl/documents/para3637/2022/svar/033_2022_retskrav_psykologhjaelp_ANWA_akissut.pdf

Innuttaasunut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunissai
Soqanngilaq.